

LAUSUNTO

Helsinki 27.9.2024

Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Viite: HE 97/2024 vp

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveystieteellinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on yli 240 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäsenenä yli 70 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Lisätietoja: Kaarina Tamminiemi, kaarina.tamminiemi@soste.fi, p. 040 577 4614

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi

SOSTE kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunto ja tulla kuulluksi hallituksen esityksestä.

Hallituksen esitys: Esityksen mukaan savukkeiden, kääretupakan, piippu- ja savuketupakan sekä sikareiden ja pikkusikareiden veroa korotettaisiin keskimäärin 27,1 prosenttia. Korotukset toteutettaisiin kolmen vuoden aikana kuudessa vaiheessa siten, että ensimmäinen korotus tehtäisiin marraskuun 2024 alusta, toinen heinäkuun 2025 alusta, kolmas vuoden 2026 alusta, neljäs heinäkuun 2026 alusta, viides vuoden 2027 alusta ja kuudes heinäkuun 2027 alusta. Muiden tupakkaveron piirissä olevien tuotteiden, kuten sähkösavukeneiteiden ja nikotiinipussien, veroa ei korotettaisi.

Tiivistelmä SOSTEn kannasta: SOSTE kannattaa tupakkaveron nostoa esitetyllä tavalla. Sen sijaan sähkösavukeneiteiden ja nikotiinipussien käytön kehittymistä tulee seurata tarkasti ja verotusta tulee korottaa mahdollisimman pian.

Verotus on tehokas keino vaikuttaa tupakointiin

Tupakkatuotteiden verotukseen ja hintaan vaikuttavat toimenpiteet ovat tehokkain keino vaikuttaa tupakointiin. SOSTE kannattaa sitä, että tupakkaveroa korotettaisiin siten, että savukkeiden, kääretupakan, piippu- ja savuketupakan sekä sikareiden ja pikkusikareiden veroa korotettaisiin keskimäärin 27,1 prosenttia. Tämä tukee tupakkalain tavoitetta. Korotusta kannatettiin myös lausuntokierroksella laajasti.

Huomio myös sähkösavukeneiteisiin ja nikotiinipusseihin

Vuoden 2017 alusta tupakkavero laajennettiin koskemaan myös sähkösavukeneiteitä. Verotusta ei sen jälkeen ole muutettu. Sähkösavukeneiteiden veroa ei ehdoteta korotettavaksi. Esityksessä todetaan, että sähkösavukeneiteiden verotuksen kannalta tärkeintä on varmistaa, että niiden kulutus tulee mahdollisimman kattavasti verotuksen piiriin, mikä on toistaiseksi ollut ongelmallista.

Nikotiinipussit säädettiin vuoden 2024 alusta tupakkaveron alaisiksi. Niiden tupakkaveroon ei ehdoteta muutoksia. Esityksen mukaan vasta voimaantulleen veron vaikutuksista ei ole juuri lainkaan tietoa, sillä nikotiinipussien laillisen myynnin markkinat eivät ole vielä vakiintuneet. Myöskään eduskunnan käsittelyssä olevan tupakkalain sääntelyn vaikutuksia tuotteiden hintoihin tai kulutukseen ei vielä tiedetä.

Joissain lausunnoissa esitettiin, että sähkösavukeneiteiden, kuumennettavien tupakkatuotteiden ja nikotiinipussien käytön kehittymistä seurataan tarkasti, verotuksen toimeenpanossa tunnistettuihin ongelmiin puututaan ja verotusta korotetaan mahdollisuuksien mukaan mahdollisimman pian, jotta muun muassa ehkäistäisiin nuorten

nikotiiniriippuvuuden syntyä. Samaa esitti myös SOSTE lausunnossaan ja toteaa, että on tärkeää, että myös näiden tuotteiden veronkorotuksia toteutetaan tasaisin väliajoin ja mahdollisimman nopealla aikataululla.

Tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttö on saatava vähenemään

Kuten esityksessä selkeästi todetaan, tupakointi on yksi merkittävimmistä sairastavuuden ja ennenaikaisen kuolleisuuden riskitekijöistä. Esityksen mukaan tupakoinnista aiheutuvien terveydenhuollon kustannusten arvioitiin vuonna 2020 olleen noin 341 miljoonaa euroa ja tupakoinnista johtuvien yhteiskunnallisten kustannusten kaikkiaan noin 1,3 miljardia euroa. Ihmisten hyvinvoinnin lisäksi myös talouden näkökulmasta on välttämätöntä, että tupakointi ja nikotiinituotteiden käyttö saadaan vähenemään.

Huomion tulee olla erityisesti siinä, että nuoria suojellaan nikotiiniriippuvuudelta ja estetään uusien nikotiinituotteiden eli nikotiinipussien ja sähkösavukkeiden käytön lisääntyminen nuorten keskuudessa.